

Маріупольський
університет

ПРОГРАМА

**вступних випробувань
на 2023 рік**

для здобуття другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 014 «Середня освіта. Історія»

Програма вступних випробувань на 2023 рік для здобуття другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 014 «Середня освіта. Історія». Київ : МДУ, 2023. 15 с.

Укладачі:

Романцов В. М., д.і.н., професор, завідувач кафедри історії та археології,
Коробка Ю. В., кандидат історичних наук, доцент кафедри історії та археології,
Новікова С. В., кандидат історичних наук, доцент кафедри історії та археології,
Шипік Н. Ф., кандидат історичних наук, доцент кафедри історії та археології.

Рецензенти:

Балабанов К. В., д.політ.н., професор кафедри ПМВ
Сабадаш Ю.С., доктор культурології, професор кафедри культурології.

Програма затверджена на засіданні кафедри історії та археології

Протокол № 9 від 14 лютого 2023 р.

ЗМІСТ

РОЗДІЛ 1. ПРОГРАМА ВСТУПНОГО ФАХОВОГО ІСПИТУ ДЛЯ ЗДОБУТТЯ ДРУГОГО (МАГІСТЕРСЬКОГО) РІВНЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ ЗА СПЕЦІАЛЬНІСТЮ 014 «СЕРЕДНЯ ОСВІТА. ІСТОРІЯ».....	4
РОЗДІЛ 2. ПРОГРАМА ФАХОВОЇ СПІВБЕСІДИ ДЛЯ ЗДОБУТТЯ ДРУГОГО (МАГІСТЕРСЬКОГО) РІВНЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ ЗА СПЕЦІАЛЬНІСТЮ 014 «СЕРЕДНЯ ОСВІТА. ІСТОРІЯ» ДЛЯ ОСІБ, ЯКІ ВСТУПАЮТЬ НА БАЗІ ДИПЛОМА МАГІСТРА (СПЕЦІАЛІСТА) ЗА КОШТИ ФІЗИЧНИХ ТА/АБО ЮРИДИЧНИХ ОСІБ.....	9
СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ.....	14

РОЗДІЛ 1.
ПРОГРАМА ВСТУПНОГО ФАХОВОГО ІСПИТУ ДЛЯ ЗДОБУТТЯ ДРУГОГО
(МАГІСТЕРСЬКОГО) РІВНЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ ЗА СПЕЦІАЛЬНІСТЮ 014
«СЕРЕДНЯ ОСВІТА. ІСТОРІЯ»

1.1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Формою вступних випробувань на ОС «Магістр» Середня освіта. Історія є фаховий екзамен у письмовій формі із використанням інформаційно-комунікаційних технологій Zoom, Viber, WhatsApp, Telegram, Google Meet тощо та навчального порталу Moodle МДУ протягом 2 годин.

Загальні вимоги до вступників:

- наявність ступеня бакалавра або диплома спеціаліста;
- відповідний рівень професійної підготовки, який перевіряється при перехресному вступі перевіряється на вступній співбесіді за спеціальністю;
- певний рівень результатів студентської наукової підготовки, яка підтверджується нагородами та участю в конференціях, друкованими роботами, оцінкою стажування за кордоном тощо;
- певний рівень іноземних мов.

На підставі представлених документів формується рейтинг вступників на ОС «Магістр», на підстав якого вступники проходять конкурсний відбір.

Питання складені у відповідності з програмами наступних дисциплін:

- Педагогіка.
- Методика викладання історії в школі.
- Новітня історія України,
- Новітня історія країн Західної Європи та Північної Америки,
- Новітня історія Азії та Африки,
- Новітня історія Латинської Америки.

Тестові завдання при вступі на ОС Магістр передбачають:		
I блок	0 – 80	Двадцять тестових завдань закритого типу з однією правильною відповіддю з чотирьох можливих, кожне з яких оцінюється у 4 бали (дати, прізвища, назви)
II блок	0 – 70	Сім тестових завдань, що передбачають розкриття певного терміну, кожне з них оцінюється у 10 балів. Відповідь на питання не може перевищувати 500 знаків.
III блок	0 – 50	Два розширені питання з актуальних проблем новітньої історії, оцінюються по 25 балів. Відповідь на питання не може перевищувати 5000 знаків.

1.2. ТИПОВІ ЗАВДАННЯ, ЩО ВІНОСЯТЬСЯ НА ІСПИТ

I РІВЕНЬ

Вказати дату:

1. Берестейський мирний договір між УНР та державами Четверного союзу.
2. Створення маріонеткового Тимчасового робітничо-селянського уряду України.
3. У Лук'янівській в'язниці Києва засуджені отамани Холодного Яру підняли повстання.
4. Реєміграція М. Грушевського до України.

5. У результаті теракту в Парижі вбито С. Петлюру.
6. Шахтинська справа.
7. В УРСР розпочалися численні арешти членів так званої Спілки Визволення України.
8. Пуск першої доменної печі на маріупольському заводі «Азовсталь».
9. Ухвалення загальносоюзного закону про зв'язок школи з життям.
10. Оголошення Й. Сталіним роком «великого перелому».
11. Перенесення столиці Радянської України з Харкова до Києва.
12. Агент КДБ Павло Судоплатов вбив у Роттердамі лідера ОУН Є.Коновальця.
13. Проголошення державної незалежності Сеймом Карпатської України.
14. Остаточного визначення і закріплення лінії польсько-радянського кордону внаслідок обміну прикордонними територіями.
15. Створення українського товариства «Меморіал» імені Василя Стуса.
16. Революції на граніті.
17. Відродження в історичних стінах Національного університету «Києво-Могилянська академія».
18. Учасники УПА, які воювали з нацизмом, отримали за законом статус ветеранів і гарантії соціального захисту.
19. Затвердження Верховною Радою України музики державного гімну «Ще не вмерла Україна». Прийняття Закону про державний прапор України.
20. Український космонавт Леонід Каденюк здійснив політ у космос на Шаттлі «Колумбія».
21. Помаранчева революція.
22. Верховна Рада України ухвалила закон, яким визнала Голодомор 1932-1933 рр. геноцидом українського народу
23. Євромайдан.
24. Звільнення Маріуполя від проросійських бойовиків у 2014 р.
25. Європейський парламент проголосував за надання громадянам України безвізового режиму
26. Вселенський патріарх Варфоломій I підписав Томос про автокефалію Православної церкви України.
27. Злиття Добровольчої армії з Всевеликим Військом Донським і загонами кубанських козаків; утворення Збройних сил Півдня Росії на чолі з генералом А. І. Денікіним.
28. До влади у Італії прийшла фашистська партія Беніто Муссоліні.
29. Ю.Пілсудський за допомогою військової сили здійснив у Польщі державний переворот.
30. Згідно домовленостей з Гітлером, Червона Армія зайняла стратегічні пункти у Прибалтійських державах.
31. Угода між США та СРСР про ленд-ліз.
32. «Фултонська промова» В.Черчилля.
33. Проголошення Єврейської держави Ізраїль.
34. У Західній Європі створено «Європейську спільноту з вугілля та сталі» — прообраз ЄС.
35. Підписано Варшавський договір про дружбу, співпрацю і взаємну допомогу між СРСР і прорадянськими державами Східної Європи, що передбачає утворення єдиного військового командування зі штабом в Москві і розміщення радянських військ на території країн-учасниць
36. Спроба захоплення військових казарм Монкада в місті Сантьяго-де-Куба.
37. Дата, яку вважають «роком Африки».
38. Радянська влада використала військову силу і провела криваве придушення демонстрацій робітників у Новочеркаську, які протестували проти зниження заробітної плати та продовольчих труднощів.
39. Збройний радянсько-китайський конфлікт в районі острова Даманський на р. Уссурі на Далекому Сході.

40. Лідери СРСР та США (Л.Брежнєв та Дж. Картер) у Відні підписали Договір про обмеження стратегічних озброєнь-2.
41. Англо-аргентинська (Фолклендська) війна.
42. Початок вірмено-азербайджанського конфлікту у Нагорно-Карабаській автономній області АзРСР.
43. З Афганістану виведено радянські війська.
44. Оприлюднено Будапештську заяву держав-учасників Варшавського Договору щодо розпуску військового блоку.
45. Підписаний Маастрихтський Трактат (або Маастрихтський договір) про створення Європейського Союзу.
46. Введення російських військ на територію Чечні, початок першої чеченської війни в Росії.
47. До Євросоюзу офіційно вступили 10 нових країн: Кіпр, Чехія, Естонія, Угорщина, Латвія Литва, Мальта, Польща, Словаччина й Словенія.
48. Російсько-грузинська війна. Відторгнення від Грузії Південної Осетії і Абхазії, які перетворені на проросійські квазі-держави.
49. Під Смоленськом за нез'ясованих причин розбився літак Ту-154 Президента Польщі Леха Качинського, у катастрофі ніхто з 96 людей не вижив.
50. Повалення Муаммара Каддафі, громадянська війна в Лівії.
51. Борис Немцов, російський опозиційний політик був застрелений біля Кремля у Москві.

II РІВЕНЬ

Розкрийте поняття:

1. Дидактична бесіда.
2. Проблемний виклад.
3. Дискусії.
4. Психолого-педагогічна діагностика.
5. Методи навчання.
6. Майстерність педагогічна
7. План навчальний.
8. Позашкільні заклади.
9. Засоби навчання.
10. Моніторинг.
11. Антисемітизм.
12. Голодомор.
13. Голокост.
14. Грушевськознавство.
15. Декомунізація.
16. Історична пам'ять.
17. Історичний наратив.
18. Історичні міфи.
19. Комуністичний режим.
20. Німецько-радянська війна.

III РІВЕНЬ

Дайте розгорнуту відповідь на питання:

1. Проаналізувати використання інтерактивних методів навчання на уроках історії.
2. Розглянути методіку організації уроків історії в умовах дистанційного навчання.
3. Державна програма з історії для загальноосвітніх шкіл.

4. З'ясувати типи, форми, види уроків історії.
5. Підготовка вчителя до уроку історії. Функції підготовки до уроку.
6. Планування викладання історії у школі (види планування). Календарно-тематичне планування уроків історії. Поурочне планування з історії.
7. Охарактеризувати державотворчий процес в УНР доби Української Центральної Ради.
8. Проаналізувати розстріляне відродження в Україні.
9. З'ясувати місце С. Бандери в українському визвольному рухові ХХ ст.
10. Розглянути Голодомор як геноцид українського народу.
11. Навести не менше 5 аргументів для спростування історичного міфу про те, що перемога над нацистською Німеччиною належить виключно Радянському Союзу.
12. Розглянути причини повномасштабної російської війни проти України, розпочатої у 2022 р.

1.3. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Оцінювання фахового вступного іспиту здійснюється за 200-бальною шкалою (від 0 до 200 балів). Мінімальна кількість балів – 0. Максимальна кількість балів – 200. Прохідний бал – 130.

Шкала оцінювання

«незадовільно»	0 – 129	Вступник розрізняє об'єкти вивчення. Вступник відтворює незначну частину навчального матеріалу, має нечіткі уявлення про об'єкт вивчення. Вступник відтворює лише частину навчального матеріалу; виконує елементарні завдання.
«задовільно»	130 – 149	Вступник здатний до відтворення основного навчального матеріалу, може повторити за зразком певну операцію, дію. Вступник відтворює основний навчальний матеріал, здатний з помилками й неточностями дати визначення понять, сформулювати правила, визначення, поняття.. Вступник виявляє знання й розуміння основних положень навчального матеріалу. Відповідь його(її) правильна, але недостатньо осмислена. Вміє застосовувати знання при виконанні завдань за зразком.
«добре»	150 – 179	Вступник правильно відтворює навчальний матеріал, знає основоположні теорії і факти, вміє наводити окремі власні приклади на підтвердження певних думок, частково контролює власні навчальні дії . Знання вступника є достатніми, він (вона) застосовує вивчений матеріал у стандартних ситуаціях, намагається аналізувати, встановлювати найсуттєвіші зв'язки і залежність між явищами, фактами, робити висновки, загалом контролює власну діяльність. Відповідь його (її) логічна, хоч і містить певні неточності. Вступник добре володіє вивченим матеріалом, застосовує знання в стандартних ситуаціях, вміє аналізувати й систематизувати інформацію, використовує загальновідомі докази із самостійною і

		правильною аргументацією.
«відмінно»	180 – 200	Вступник має повні, глибокі знання, здатний (а) використовувати їх у практичній діяльності, робити висновки, узагальнення. Вступник має гнучкі знання в межах вимог навчальних програм, аргументовано використовує їх у різних ситуаціях, вміє знаходити інформацію та аналізувати її, ставити і розв'язувати проблеми. Вступник має системні, міцні знання в обсязі та в межах вимог навчальних програм, усвідомлено використовує їх у стандартних та нестандартних ситуаціях. Вміє самостійно аналізувати, оцінювати, узагальнювати опанований матеріал, самостійно користуватися джерелами інформації, приймати рішення.

РОЗДІЛ 2.

ПРОГРАМА ФАХОВОЇ СПІВБЕСІДИ ДЛЯ ЗДОБУТТЯ ДРУГОГО (МАГІСТЕРСЬКОГО) РІВНЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ ЗА СПЕЦІАЛЬНІСТЮ 032 «ІСТОРІЯ ТА АРХЕОЛОГІЯ» ДЛЯ ОСІБ, ЯКІ ВСТУПАЮТЬ НА БАЗІ ДИПЛОМА МАГІСТРА (СПЕЦІАЛІСТА) ЗА КОШТИ ФІЗИЧНИХ ТА/АБО ЮРИДИЧНИХ ОСІБ

2.1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Індивідуальна усна співбесіда для здобуття освітнього ступеня Магістр за спеціальністю 032 «Історія та археологія» на базі диплому ОС Магістр та ОКР Спеціаліст відбувається в онлайн-форматі із використанням інформаційно-комунікаційних технологій Zoom, Viber, WhatsApp, Telegram, Google Meet.

Загальні вимоги до вступників:

- наявність диплома магістра або спеціаліста;
- певний рівень результатів студентської наукової підготовки, яка підтверджується нагородами та участю в конференціях, друківаними роботами, оцінкою стажування за кордоном тощо;
- певний рівень іноземних мов.

На підставі представлених документів формується рейтинг вступників на ОС «Магістр», на підстав якого вступники проходять конкурсний відбір.

Питання складені у відповідності з програмами наступних дисциплін:

- Педагогіка.
- Методика викладання історії в школі.
- Новітня історія України,
- Новітня історія країн Західної Європи та Північної Америки,
- Новітня історія Азії та Африки,
- Новітня історія Латинської Америки.

2.2. ПЕРЕЛІК ТЕМ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ

Тема 1. Початок Української революції

Лютнева революція 1917 р. Початок Української революції. Утворення Центральної ради, її політична програма. Всеукраїнський національний конгрес 7-8 квітня 1917 р. I Універсал. Генеральний секретаріат. II Універсал.

Тема 2. Українська Народна Республіка

III Універсал. Створення Української Народної Республіки. IV Універсал, проголошення самостійності УНР. Брестській мир. Окупація України німецькими та австро-угорськими військами. Прийняття конституції УНР.

Тема 3. Гетьманат Павла Скоропадського

Гетьманський переворот. Українська держава гетьмана П. Скоропадського: внутрішня, зовнішня та національно-культурна політика.

Тема 4. Директорія УНР

Повстанська боротьба проти окупантів. Падіння гетьманського режиму. Утворення Директорії та відновлення УНР. С. Петлюра. Інтервенція Антанти та її провал.

Тема 5. Західноукраїнська Народна Республіка

Утворення Західноукраїнської Народної Республіки. Злука УНР та ЗУНР 22 січня 1919.

Тема 6. Селянські повстанські загони в Українській революції

Селянський повстанський рух. Н. Махно, М. Григор'єв, Д. Терпіло (Зелений). Війська А. Денікіна в Україні, та їх відхід. Відродження УСРР у кінці 1919 р. Радянсько-польська війна.

Тема 7. Україна у 1920-і роки

Перехід УСРР до нової економічної політики. Створення СРСР і фактична автономізація республік. РКП(б) і КП(б)У. Українізація.

Тема 8. Утвердження сталінського тоталітарного режиму

Перемога І.В. Сталіна у боротьбі за владу. «Криза непу». «Ножиці цін». Згорання непу. Хлібозаготівельна криза 1928-1929 рр. Тотальна колективізація. «Ліквідація куркульства як класу». Завершення колективізації у 1931-1932 рр. Голодомор 1932-1933 рр. Культ особи І.В. Сталіна. Згорання українізації. «Розстріляне відродження». Індустріалізація. Стаханівській рух. Перші п'ятирічки та їх результати.

Тема 9. Україна на початку Другої світової війни

Пакт Молотова-Ріббентропа. Початок війни. Вступ Червоної армії на територію Західної України. Включення основної території західноукраїнських земель до складу УРСР та їх радянізація.

Тема 10. Україна в радянсько-німецькій війні

Напад Німеччини та її сателітів на СРСР. Воєнні катастрофи 1941 р. Оборона Києва, Одеси і Севастополя. Бої за Донбас. Наступ німецьких військ на півдні у 1942 р. Окупаційний режим. Розгорання радянського та націоналістичного партизанського руху проти окупантів. Діяльність комуністичного підпілля та радянських партизанів. Початок визволення України. Битва за Дніпро. Бої на захід від Дніпра. Завершення боїв за Україну.

Тема 11. ОУН та УПА в роки Другої світової війни

Розгорання націоналістичного партизанського руху проти окупантів. Визвольна боротьба ОУН. Українська повстанська армія. Спроба УПА воювати на два фронти.

Тема 12. Україна після II Світової війни

Втрати України в роки війни. Включення України у світову політику, як одного з фундаторів та членів ООН. Завершення збирання основних українських етнічних земель.

Радянізація західних областей України. Насильницька колективізація. Масові репресії та депортації населення. Ліквідація української греко-католицької церкви. Підпільно-партизанська боротьба ОУН-УПА проти тоталітарного ладу. Примусове переселення українців у 1945–1946 рр. Операція «Висла». Нова хвиля репресій. Ліквідація греко-католицької церкви. Насильницька колективізація і голод 1946-1947 рр. Діяльність ОУН-УПА.

Тема 13. Україна в роки Хрущовської відлиги

300-річчя Переяславської ради. Передача Кримської області до складу УРСР.

Хрущовська відлига. Спроби лібералізації політичного режиму. XX та XXII з'їзди КПРС. Критика культу особи. Початок реабілітації жертв сталінізму. Реформи Микити Хрущова, їх суперечливий і непослідовний характер, загальна спрямованість і значення. Поява дисидентів в Україні. Зародження руху «шістдесятників», їх ідеали і цінності, роль у національно-культурному житті. Початок наступу на шістдесятників.

Тема 14. Поглиблення кризи тоталітарного комуністичного режиму в Україні (1964-1980 рр.)

Обмеження прав України. В.В. Щербицький як провідник русифікаторської політики. Посилення реакції у духовному житті. Дисидентський рух і дії КДБ. Правозахисний рух. Посилення національно-визвольного руху в 70-х - 80-х роках, його учасники, репресії щодо них. Виникнення Української Гельсінської спілки та її діяльність. Реформи М.С. Горбачова. Відновлення критики сталінізму. Українське суспільство в умовах проголошення курсу перебудови. Кризові явища в суспільстві. Зростання політичної активності народу. Національне пробудження. Народний рух України як опозиційна для КПРС сила. Курс національно-демократичних сил на утворення самостійної держави.

Тема 15. Проголошення та розбудова незалежної української держави

Спроба серпневого (1991) перевороту у Москві та його наслідки для України. Схвалення Верховною Радою УРСР Акту проголошення незалежності України. Заборона діяльності КПУ. Участь інтелігенції, студентської молоді, засобів масової інформації в демократизації суспільства, відродженні національних традицій, розширенні сфери вжитку української мови. Пробудження релігійного життя.

Загальноукраїнський референдум 1 грудня 1991 р. Л.М. Кравчук – Президент України. Денонсація договору 1922 р. про утворення СРСР. Створення Співдружності незалежних держав. Затвердження державної символіки. Україна в перші роки незалежності. Створення правової бази розвитку України як демократичної держави. Обрання президентом Л.Д. Кучми. Прийняття Конституції України.

Тема 16. Україна у міжнародних відносинах

Зовнішня політика та міжнародні зв'язки незалежної Української держави. Участь України у миротворчих процесах ООН, у програмі «Партнерство заради миру», в діяльності Ради Європи. Україна в складі Співдружності незалежних держав. Вступу України до Світової організації торгівлі (СОТ).

Тема 17. Боротьба демократичних сил за реформування України та євроатлантичну інтеграцію

Президентські вибори 2004 р. Помаранчева революція. Парламентські вибори 2006 р. Зростання ролі засобів масової інформації в поглибленні демократизації і гласності. Зміна політичної атмосфери в країні.

Прагнення до євроатлантичної інтеграції. Президентські вибори 2010 р. Поглиблення політичної кризи правлячого режиму В. Януковича.

Тема 18. Захист суверенітету та територіальної цілісності України

Євромайдан. Революція Гідності. Президентські вибори 2014 та 2019 рр. Підписання Україною Угоди про асоціацію з Європейським Союзом (2014 р.). Сучасний стан і проблеми української економіки. Етносоціальні процеси та рівень життя населення України. Російсько-українська війна (2014 – 2022 рр.). Російська анексія Криму та Донбасу.

2.3. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Оцінювання індивідуальної усної співбесіди здійснюється за 200-бальною шкалою (від 0 до 200 балів). Максимальна кількість балів – 200. Прохідний бал – 100.

Відповідь вступника зараховується в наступних випадках:

- Теоретичні питання розкрито в повному обсязі, відповідь на питання викладено в логічній послідовності, зроблено правильні висновки.

- Теоретичні питання розкрито в повному обсязі, але матеріал викладено в недостатній логічній послідовності або зроблені неправильні висновки.

- Частина питань розкрито не в повному обсязі, зроблені незначні помилки.

За результатами співбесіди відповідь вступника не зараховується, якщо більша частина теоретичних питань не була висвітлена або всі питання повністю не розкриті.

«незараховано»	0 – 99	0 – 99	Вступник розрізняє об'єкти вивчення. Вступник відтворює незначну частину навчального матеріалу, має нечіткі уявлення про об'єкт вивчення. Вступник відтворює лише частину навчального матеріалу; виконує елементарні завдання.
«зараховано»	100 – 139	100-109	Вступник здатний до часткового відтворення основного навчального матеріалу, може повторити за зразком певну операцію, дію.
		110-119	Вступник відтворює основний навчальний матеріал, здатний з помилками й неточностями дати визначення понять,
		120-129	Вступник виявляє знання й розуміння основних положень навчального матеріалу, може сформулювати правила, визначення, поняття. Відповідь його (її) правильна, але недостатньо осмислена.
		130-139	Вступник відтворює навчальний матеріал, може сформулювати правила, визначення, поняття. Вміє застосовувати знання при виконанні завдань за зразком.
	140 – 179	140-149	Вступник правильно відтворює навчальний матеріал, знає основоположні теорії і факти, вміє наводити окремі власні приклади на підтвердження певних думок, частково контролює власні навчальні дії.
		150-159	Знання вступника є достатніми, він (вона) застосовує вивчений матеріал у стандартних ситуаціях, намагається аналізувати, встановлювати найсуттєвіші зв'язки і залежність між явищами, фактами,
		160-169	Вступник достатньо володіє вивченим матеріалом, може робити висновки, загалом контролює власну діяльність. Відповідь його (її) логічна, хоч і містить певні неточності.
		170-179	Вступник добре володіє вивченим матеріалом, застосовує знання в стандартних ситуаціях, вміє аналізувати й систематизувати інформацію, використовує загальновідомі докази із самостійною і правильною аргументацією.
	180 – 200	180-189	Вступник має повні, глибокі знання, здатний (а) використовувати їх у практичній діяльності, робити висновки, узагальнення.

		190-194	Вступник має гнучкі знання в межах вимог навчальних програм, аргументовано використовує їх у різних ситуаціях, вміє знаходити інформацію та аналізувати її, ставити і розв'язувати проблеми.
		195-200	Вступник має системні, міцні знання в обсязі та в межах вимог навчальних програм, усвідомлено використовує їх у стандартних та нестандартних ситуаціях. Вміє самостійно аналізувати, оцінювати, узагальнювати опанований матеріал, самостійно користуватися джерелами інформації, приймати рішення.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Баханов К. Традиції та інновації у навчання історії в школі. Дидактичний словник-довідник / К.Баханов. Запоріжжя: Просвіта, 2002. 108 с.
2. Баханов К. Інноваційні системи, технології та модель навчання історії в школі / К. Баханов. Запоріжжя: Просвіта, 2000. 328 с.
3. Біла С. Методика викладання історії в середній школі. Навчальний посібник / С. Біла, Л. Тимошенко. Дрогобич, 2001. 84 с.
4. Біла С.Я. Методи навчання історії в школі: Навчально-методичний посібник для студентів спеціальності "Історія": [для студ. вищ. навч. закл.] / Світлана Ярославівна Біла. – Дрогобич: Редакційно-видавничий відділ Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка, 2009. 492 с
5. Бриггс Э. Европа нового и новейшего времени. С 1789 года и до наших дней/ Э. Бриггс, П. Клэвин. М.: Весь мир, 2006. 600 с.
6. Війна і міф. Невідома Друга світова / за заг. ред. О. Зінченка, В. В'ятровича, М. Майорова. – Харків: Книжковий Клуб «Клуб Сімейного дозвілля», 2016. 272 с.
7. Газін В.П., Копилов С.А. Новітня історія країн Європи та Америки. 1945 – 2002 / В.П. Газін, С.А.Копилов. К, Либідь, 2004. 624 с.
8. Газін В.П., Копилов С.А. Новітня історія країн Європи та Америки 1918-1945 рр. Підручник для студентів вищих навчальних закладів. К.: Видавничий Дім «Слово», 2008. 492 с.
9. Горохівський П. І. Методика викладання історії: Курс лекцій для студентів денної та заочної форм навчання / П.І. Горохівський. Умань : ПП Жовтий О. О., 2013. 284 с.
10. Греченко В.А. Історія України. Модульний курс : Навчальний посібник для ВНЗ / В.А. Греченко. Харків: Торсінг плюс, 2009. 384 с. (Серія «Переходимо до Болонської системи»)
11. Грицак Я. Нарис історії України. Формування модерної нації XIX – XX ст. Навч. Науково-популярне видання. К.: Преса України, 2019. 656 с.
12. Грицак Я. Подолати минуле: глобальна історія України. Київ: Портал, 2021. 408 с.
13. Державотворчий процес в Україні. 1991–2006. К.: Наукова думка, 2007. 911 с.
14. Дубінський В.А. Методика викладання історії в школі: навчально-методичний посібник для організації самостійної роботи студентів історичного факультету. 2-е вид., виправлене і доповнене. Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2019. 86 с.
15. Іваницька О.П. Новітня історія країн Європи та Америки (1945 – 2002). – Вінниця, 2003.
16. Козицький А. Новітня історія країн Азії та Африки (1918-1999 рр.): Курс лекцій / А. Козицький. Львів: Афіша, 2000. 159 с.
17. Касьянов Г. Розрита могила: Голод 1932 – 1933 року політиці, пам'яті та історії (1980-ті – 2000-ні). Харків: Фоліо, 2020. 298 с.
18. Кульчицький С. В. Парахонський Б. О. Україна і Росія в історичній ретроспективі. Нариси в 3-х томах. Т.3. Новітній український державотворчий процес. К.: Наук. думка, 2004. 327 с.
19. Кульчицький С. В. Періодизація вітчизняної історії у працях Інституту історії України НАНУ. *Український історичний журнал*. 2011. №3. С. 161–173.
20. Кульчицький С. Сталінський «сокрушительный удар» 1932–1933 рр. К.: Темпора, 2013. 316 с.
21. Кульчицький С.В. Суспільно-політичне й соціально-економічне становище України в 2010 – першій половині 2015 рр. *Укр. Іст. журн.* 2015. № 3. С. 154–175.
22. Кучер В, Потильчак О. Україна 1941 – 1944: трагедія народу за фасадом Священної війни. Київ; Біла церква: Тов. «Білоцерківдрук», 2011. 368 с.
23. Нариси новітньої історії України 1991 – 2021. 36. Статей. Київ, 2021. 344 с.

24. Новітня історія країн Західної Європи та Північної Америки 1918-1945: Навчальний посібник / З.А. Баран, Г.М. Кипаренко, С.П. Мовчан, М.М. Швагуляк. Львів: Афіша, 2005. 288 с.
25. Плохій С. Брама Європи / Сергій Плохій ; пер. з англ. Романа Клочка. Харків : Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», 2016. 496 с.
26. Пометун О. І. Сучасний урок. Інтерактивні технології навчання: Науково-методичний посібник /О. І. Пометун Л. Пироженко / За ред. Пометун О. І. К.: Видавництво А.С.К., 2003. 192 с.
27. Україна в Другій світовій війні: Погляд з ХХІ ст. Історичні нариси. Кн. 2. К.: Наук. думка, 2011. 943 с.
28. Федака С. Історія України в датах і подіях. Київ: Український пріоритет. 2018. 368 с.
29. Хахула Л.І. Державотворчі та національно-демократичні процеси в Україні 1991–2014 рр.: польський суспільно-політичний дискурс. *Укр. іст. журн.* 2015. №. 1. С. 92–107.